

**Юлія ЛАРВА**

Науковий керівник

канд. екон. наук, доцент Дяків О. П.  
Тернопільський національний  
економічний університет

## **МОЛОДІЖНЕ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ**

Проблема молодіжного безробіття є сьогодні дуже актуальною у всьому світі, зокрема в Україні. Значна кількість молодих людей щорічно пропонує свою робочу силу на ринку праці після закінчення загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних і вищих навчальних закладів. Проте молодь стикається з низкою складностей на ринку праці, й пошук роботи переростає у проблему, яка негативно відбивається на показнику молодіжної зайнятості. Так, працездатні молоді люди не можуть знайти роботу і реалізувати своє право на працю.

Актуальність даної теми визначається важливою роллю молоді в економіці країни. Саме молоді люди здатні впливати на суспільний прогрес і завдяки високому інтелектуальному потенціалові, мобільності, гнучкості можуть стати активними учасниками державотворчих процесів.

Питання безробіття, зокрема безробіття молоді, є однією з гострих соціально-економічних проблем сучасності, тому чимало економістів займалися даною проблемою. До таких учених належать: В. Брич, В. Петух, Е. Лібанова, Л. Щетиніна та інші.

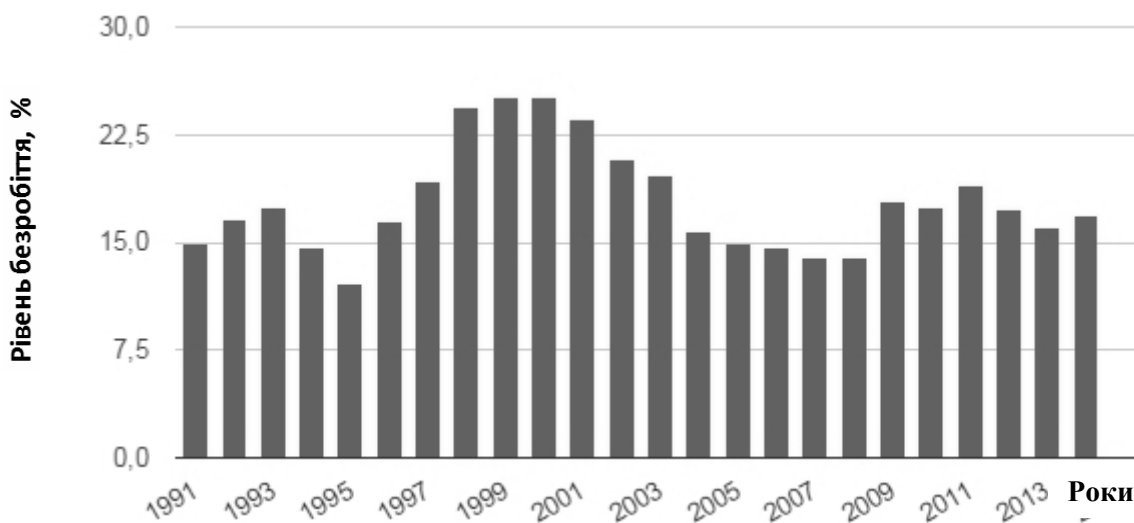
Ми намітили перед собою завдання проаналізувати проблему безробіття молоді в Україні, виявити її причини, а також знайти напрями і запропонувати шляхи підвищення рівня зайнятості серед молоді.

Молодіжне безробіття фахівці вважають одним з найактуальніших питань соціально-економічної політики держави, адже ця проблема є потенційною базою, яка суттєво впливає на майбутнє економіки України. Загалом проблема профілактики і запобігання масовому безробіттю серед молоді має не тільки суто економічне, а й психологічне та соціальне підґрунтя, оскільки в разі його масового розгортання можливі дуже негативні наслідки не лише для особистості молодої людини, а й для суспільства в цілому [4].

В Україні зустрічається проблема безробіття серед молоді активізувалась з початком ринкових реформ (у 1990-ті рр.). Рівень молодіжного безробіття в Україні з 1991 року коливається в межах 12,1 відсотка в 1995 році та не зростає більше 25,1 відсотка – у 2015 році. Середнє значення для України 1991–2015 рр. становив 17,82%. На кінець 2016 року в Державній службі зайнятості було зареєстровано 429 тис. безробітних, з яких 142 231 особа у віці до 35 років [2].

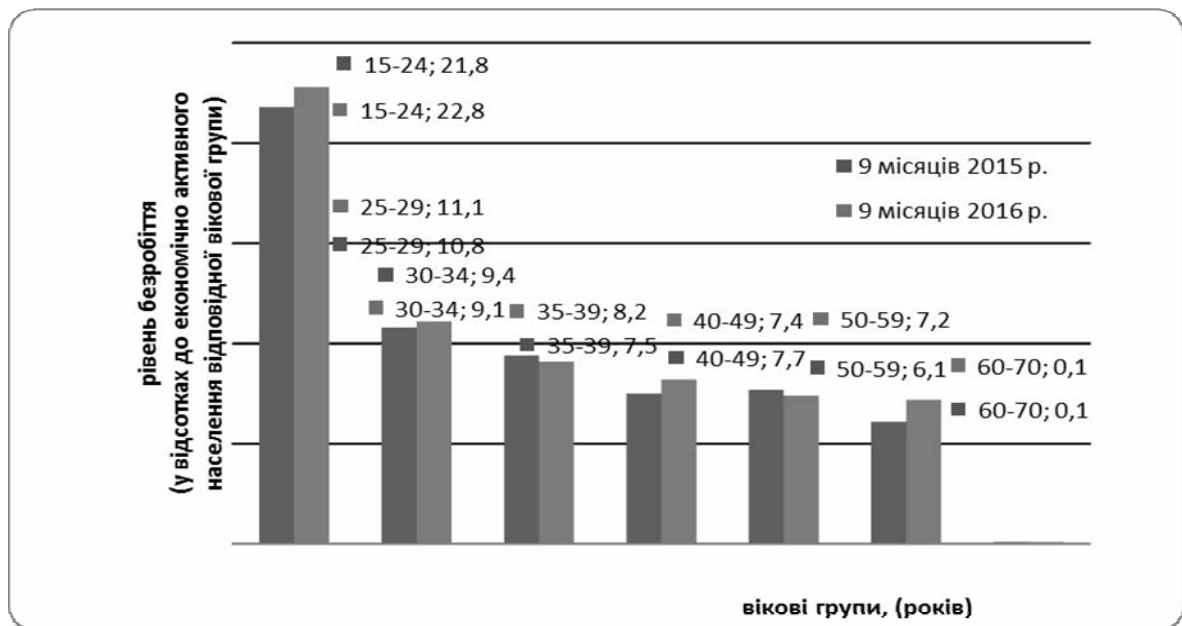
У наш час ця проблема зайняла місце серед найгостріших питань суспільного життя. Сьогодні наявна тенденція зростання безробіття серед молоді, на що значно впливає глобальна економічна криза. Останнім часом Україна зіткнулась із скороченням у країні числа працівників, зростанням мобільності робочої сили, збільшенням числа зайнятих у тіньовому секторі, що призводить до проблеми зайнятості. Найсуттєвішими причинами безробіття серед молоді є: відсутність професійних стандартів; недостатня

професійна орієнтація на всіх рівнях і низька підприємницька активність молодих людей, велика кількість працюючих пенсіонерів, корупція на ринку праці. Також негативно впливають так звана АТО у східній частині країни, від'єднання території, політична й економічна нестабільність у державі, відповідно до цього – незначна кількість інвестицій, зменшення обсягів виробництва, спад попиту на товари і послуги, зниження кількості підприємств, скорочення в держструктурах. Серед найвагоміших факторів, які впливають на рівень безробіття молодих людей з боку державних установ, – відстороненість останніх від проблем зайнятості молоді. Це стосується насамперед питань стандартизації професій, пропаганди і стимулювання підприємницької діяльності; регулювання відносин між бізнесом та освітніми установами; створення сприятливих умов для розвитку підприємництва й стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу. Останній пасивний щодо формування кадрового потенціалу; низьким залишається рівень співпраці з освітніми установами стосовно формування вимог до професійної підготовки студентів; з боку навчальних закладів нема ініціативи щодо вдосконалення освітніх програм відповідно до вимог ринку праці; не налагоджена співпраця з бізнесом на всіх етапах освіти (від формування навчальних планів до професійної спеціалізації і формування практичних навичок студентів).



**Рис. 1. Рівень безробіття молоді в Україні впродовж 1991–2015 років [1].**

Згідно зі свідченнями державної служби зайнятості кількість безробітних зростає, і це в основному активні, динамічні та освічені молоді люди. Оскільки молодь, зазвичай, не має практичного досвіду трудової діяльності (або він недостатній), а висловлює високі вимоги до оплати праці, то пошук підходящої роботи стає проблематичним [2].



**Рис. 2. Рівень безробіття населення України за 9 місяців 2015-2016 рр., % (за віковими групами) [3]**

Із рисунка 2 ми бачимо, що найбільший відсоток незайнятого населення становлять особи 15–24 років, «лідерами» за діаграмою також є група людей 25–29 та 30–34 років, що підтверджує вагомість молодіжного безробіття у показнику безробіття населення України.

Високий рівень безробіття молодих людей висвітлює нестабільне становище економіки в країні й негативно позначається на соціально-економічній сфері життя. Безробіття супроводжується бідністю, зниженням рівня життя населення. До того ж, молодь, яка не може знайти роботу на батьківщині, емігрує за кордон для пошуку гідного місця праці, що стає причиною відтоку робочої сили. Раніше праця за межами України була цілком реальною, проте сьогодні ця можливість не є доступною для всіх охочих. Нині, уряди іноземних країн, у яких значна частка українських заробітчан мала змогу працювати, забезпечують робочими місцями тільки своїх громадян. Тому число місць легального працевлаштування для іммігрантів зменшується. Також безробіття серед людей у віці до 35 років привертає особливу увагу, адже молодь – майбутнє держави. Відсутність роботи стає приводом абортів, розлучень і зростання кількості дітей-сиріт. Також це спричиняє легковажне ставлення до освіти з боку молоді, тому роботодавцю складно знайти насправді високопрофесійного фахівця. Неможливо не зазначити й те, що більшість злочинів здійснюють молоді люди. Так, зростання рівня молодіжного безробіття призводить до погіршення криміногенної ситуації у країні. Потрібно також врахувати, що відсутність роботи провокує молодих людей до алкоголізму і наркоманії. Усі згадані фактори руйнують націю. З огляду на це слід усяким чином запобігати зниженню рівня зайнятості, а також вживати певних заходів щодо боротьби з безробіттям серед молоді. Найважливішими заходами в цьому напрямку є: цілеспрямована робота у сфері професійної орієнтації молоді; встановлення тісного взаємозв'язку між університетами та ринком праці; інформування молоді про становище на ринку праці, перелік вакантних посад; перегляд навчальних програм, щоб цілеспрямовано готувати

спеціалістів, які після закінчення навчального закладу зможуть знайти застосування своїм знанням; забезпечення студентів стажуванням з боку потенційних роботодавців; гарантування розвитку молодіжного бізнесу, шляхом формування підприємницьких навичок молоді, удосконалення чинної нормативно-правової бази, створення програм, що допомагали б відкрити власну справу; прийняття антикризових законопроектів, спрямованих на мінімізацію впливу світової фінансової кризи на зайнятість і введення у дію обов'язкового державного соціального страхування; залучення безробітної молоді до виконання суспільно важливих робіт для територіальних громад.

Проаналізувавши явище молодіжного безробіття в Україні, можна зробити висновки, що розглянуте питання має безліч причин виникнення, тому неможливо знайти єдино правильне рішення для їх подолання. Держава повинна вибрати свої методи запобігання безробіттю і шляхи розв'язання проблеми у т. ч. різні аспекти законодавчої та регуляторної сфери ринку праці. Будь-якій країні слід приділяти увагу ринку праці й аспектам зайнятості, безробіття населення, адже поглиблення даної проблеми може негативно позначитися на економічному становищі країни, а також соціальному житті, здоров'ї, кар'єрі її громадян. Уряд країни повинен дбати про зайнятість своїх громадян, а особливо молодих людей, які повні енергії, ідей, цілеспрямованості та спроможні використати резерв своїх знань, умінь і навичок на користь держави. Отже, вирішення питання молодіжного безробіття допоможе стати Україні на сходинку вище в економічному розвитку і забезпечить поліпшення життя населення.

#### **Список використаних джерел**

1. *Global economy guide, world economy principles, information about countries, country comparison. [Electronic resource]: official web–page. – Mode of access: [http://www.theglobaleconomy.com/Ukraine/Youth\\_unemployment/](http://www.theglobaleconomy.com/Ukraine/Youth_unemployment/).*

2. *Державна служба зайнятості України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: [www.dcz.gov.ua/](http://www.dcz.gov.ua/).*

3. *Державна служба статистики України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.*

4. *Дяків О. Молодь на ринку праці регіону : проблеми та шляхи їх вирішення / О. Дяків // Міжнародна науково-практична конференція «Праця в XXI столітті: новітні тенденції, соціальний вимір, інноваційний розвиток» / Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. – К.: КНЕУ, 2012.– Т.1. – С. 403–411.*

**Наталя ЛИПОВЕЦЬКА**

Науковий керівник

канд. екон. наук, доцент Крамарчук С. П.

Тернопільський національний

економічний університет

### **ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВНА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ**

Однією з найпомітніших особливостей функціонування світового господарства починаючи з другої половини ХХ ст. став стрімкий розвиток міжнародних економічних відносин: стрімко розширюється і поглиблюється